RAN-2101000106020042

T. Y.B.A. (Sem.-VI) Examination October - 2023

Sanskrit : (Paper-XVII-B)

Sanskrit Lalit Sahitya (Nitikatha) and Sanskrit Vyakran, Sanskrit Essay

Time: 2 Hours] **[Total Marks: 50**

સૂચના : / Instructions

(૧) નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of ☛ signs on your answer book

Name of the Examination:

☛ **T. Y.B.A. (Sem.-VI)**

Name of the Subject :

☛ **Sanskrit Lalit Sahitya (Nitikatha) and Sanskrit Vyakran, Sanskrit Essay**

Subject Code No.: 2101000106020042

Seat No.:

Student's Signature

પ્રશ્ન ૧ સંસ્કૃતમાં ગદ્યખંડ લખો. (ગમે તે એક) **૧૦**

(१) मम प्रिय उत्सवः ।

(२) मम प्रिय पुस्तकम् ।

પ્રશ્ન ૨(અ) અનુવાદ કરો.(ગમે તે બે) **૦૮**

(१) अहो किमद्य कपिञ्जलो नायातः ! किं केनापि पाशेन बद्धः ? आहोस्वित् केनापि व्यापादितः ? सर्वथा यदि कुशली भवति यन्मा विना न तिष्ठति । एवं मे चिन्तयतो बहून्यहानि व्यतिक्रान्तानि । ततश्च तत्र कोटरे कदाचिच्छीघ्रगो नाम शशकोऽस्तमनवेलायामागत्य प्रविष्टः । मयापि कपिञ्जलनिराशत्वेन न निवारितः । अथान्यस्मिन्नहनि कपिञ्जलः शालिभक्षणादतीव पीवरतनुः स्वाश्रयं स्मृत्वा भूयोऽप्यत्रैव समायातः ।

(२) कस्मिंश्चिदधिष्ठाने मित्रशर्मा नाम ब्राह्मणः, कृताग्निहोत्रपरिग्रहः प्रतिवसति स्म । तेन कदाचिन्माघमासे सौम्यानिले प्रवाति, मेघाच्छादिते गगने, मन्दं-मन्दं प्रवर्षति पर्जन्ये, पशुप्रार्थनार्थं किञ्चिद्ग्रामान्तरं गत्वा, कश्चिद्यजमानो याचितः- 'भो यजमान ! आगामिन्याममावास्यायामहं यक्ष्यामि यज्ञम्, तद्देहि मे पशुमेकम्।' अथ तेन यस्य शास्त्रोक्तः, पीवरतनुः पशु प्रदत्तः ।

P0348

(३) इत्युक्त्वा पुनरपि ब्राह्मणः प्रत्यूषे क्षीरं गृहीत्वा तत्र गत्वा तारस्वरेण सर्पमस्तौत् । तदा सर्पश्चिरं वल्मीकद्वारान्तर्लीन एव ब्राह्मणं प्रत्युवाच – 'त्वं लोभादत्रागतः पुत्रशौकमपि विहाय । अतः परं तव मम च प्रीतिर्नोचिता । तव पुत्रेण यौवनोन्मादेनाहं ताडितः मया स दृष्टः । कथं मया लगुडप्रहारो विस्मर्तव्यः, त्वया च पुत्रशोकदुःखं कथं विस्मर्तव्यम् ।' इत्युक्त्वा बहूमूल्यं हीरकमणिं तस्मै दत्वा– 'अतःपरं पुनस्त्वया मागन्तव्यम्'।

(४) अस्ति कस्मिंश्चिदधिष्ठाने चित्ररथो नाम राजा। तस्य योधैः सुरक्ष्यमाणं पद्मसरो नाम सरस्तिष्ठति तत्र च प्रभूता जान्बूनदमया हंसास्तिष्ठन्ति। षण्मासे षण्मासे पिच्छमेकैकं परित्यजन्ति । अथ तत्र सरसि सौवर्णो बृहत्पक्षी समायातः । तैश्चोक्तः–'अस्माकं मध्ये त्वया न वस्तव्यम् । येन कारणेनास्माभिः षण्मासान्ते पिच्छैकैकदानं कृत्वा गृहीतमेतत्सरः ।' एवञ्च किं बहुना, परस्परं द्वैधमुत्पन्नम्।

પ્રશ્ન ૨(બ) સસંદર્ભ સમજાવો. (ગમે તે એક) ૦૫

(१) गृहं हि गृहिणीहीनमरण्यसदृशं मतम् ।

(२) अहिंसापूर्वको धर्मो यस्मात्सद्भिरुदाहृतः ।

પ્રશ્ન ૩ વિષ્ણુશર્માનો પરિચય આપી પંચતંત્રની ખાસિયતો દર્શાવો. ૧૩

અથવા

પ્રશ્ન ૩ ટૂંક નોંધ લખો. ૧૩

(૧) યુથપતિ હાથી, સસલાં અને ચંદ્રની કથા અને તેનો બોધ

(૨) બ્રાહ્મણ અને સર્પની કથા અને તેનો બોધ

પ્રશ્ન ૪ ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે સાત) ૧૪

(૧) પંચતંત્રમાં આવેલ 'तंत्र' શબ્દ સમજાવી કોઈ પણ બે તંત્રના નામ આપો.

(૨) કેવો રાજા યમ જેવો છે?

(૩) બુદ્ધિશાળીનું પ્રથમ લક્ષણ શું?

(૪) મિત્રશર્માને ત્રીજા ધતારાએ શું કહ્યું?

(૫) સાપ અને કીડીઓની વાર્તા દ્વારા શો બોધ મળે છે? ટૂંકમાં વર્ણવો.

(૬) જંગલી બિલાડાનો ઉપદેશ ટૂંકમાં વર્ણવો.

(૭) સમાસની વ્યાખ્યા આપી તેના પ્રકારો જણાવો.

(૮) 'पितरौ' વિગ્રહ કરી સમાસ ઓળખાવો.

(૯) અવ્યયી ભાવ સમાસ કોને કહેવાય ?

(૧૦) चौरभयम् સમાસ ઓળખાવી તેની વ્યાખ્યા આપો